L.xvi. Arr 48439/P

DISSERTATIO DE EMETICIS ANTIMONIALIBUS,

QUAM

DIVINA ASSISTENTE GRATIA,
GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ
CONSENSU
IN ILLUSTRI VARNIACA ACADEMIA
PRÆSIDE

DN. JOH. ERNESTO SCHAPERO,

MEDICINÆ DOCTORE ET PROFESSORE PUBLICO, p. t. DECANO,
PATRONO, PRÆCEPTORE AC EVERGETA SUO OMNI OBSERVANTIÆ ET HONORIS CULTU PERPETIM DEVENERANDO,
AD DIEM XXIX. MARTII, MDCCXIII.
IN AUDITORIO MAJORI,
Publico, placidoqve eruditorum examini
ſubmittit,
A. & R.

GUSTAV. ADOLPH. SIRICIUS,

GUSTROV. MEGAPOLIT.

ROSTOCHII, TYPIS JOH. WEPPLINGII, Acad. Typogr.

Nobiliſſ. Dn. Auctori & Reſpondenti.

SIRICI, magni ſoboles præclara Parentis,
Quique pari nomen ſedulitate paras;
Primitias dum propoſiti nunc edis honeſti,
Quidque in Pœoniâ noveris arte, doces:
Gratulor; inde ægris à Te ſolatia mille
Atq; Tibi ab sillis commoda mille precor.

f. gr.

JO. FECHT, D. P. P. Conſ. Adſ.
& Circ. Roſt. Superint.

STibium an varios nobis ſuppeditet uſus,
Id doctè doctâ chymicus arte docet;
Promovet id vomitus, nec non diaphoreſin auget,
Prout diverſâ conficit arte labor.
Diſſeris edoctè, SIRICI, ſtibii vires,
Jllas dum tradis, qvâ ratione vomant.
Ardua ſectaris tentas molimina doctam,
Doctis dum ſiſtis qvæ ratione probas.
Primitias doctis doctas ſiſtis ſtudiorum
Et ſatis oſtendis qvæ Tibi conveniant.

Cor-

Corditus hinc grator, Tibi dico proſpera qvæ-
Adſpirent rebus fata benigna tuis. (vis,

Hiſce
Nobiliſſimo DNO. AUCTORI
Amico & Auditori ſuo chariſſimo
applaudit

PRÆSES.

DUm cauſas qværis, Fautor, Plumbaginis, eheu!
Te Sobolem gratum ſiſtis Apollineum.
Scilicet intrepidus Doctorũ Pulpita ſcandis;
Quomodo qvisqve vomat, docta pagella docet.
Eximium factum! facto gaudebis honeſto;
Qvando Tibi dotẽ, Divus Apollo refert.
Gratulor ergo Tibi tantum qvod nactus honorem
Ac nunc ex animo proſpera quæq; precor.

Ita Nobiliſſ. ac Præſtantiſſ. Dn. Autori, Fautori atq; Amico inter paucos alios facile primo affectum ampliſſimum conteſtaturus paucis applaudebat

JAC. BARTHOLOMÆI,
Med. Studioſ.

§(o)§

PROOEMIUM.

VT mentis, ſic corporis quoque noſtri ſervandam ſanitatis rationem eſſe ſaniores in Medicina Philoſophi ſuadent, dum hac læſa & animum laborare maleque diſpoſitum ex lege conjunctionis docent; Hinc quoque ab iis, quos modo ſol aſpexit, Machaoniæ arti litantibus nihil tentaminis unquam relictum, quo rectâ viâ ſanitati declinanti conſiliis juxta & medicaminibus obviam ire poſſent. Et hæc ſatis, ut apparet, ad oculum probare variorum Medicorum varia de ſanitate ut conſervandâ ſic reſtituendâ ſcripta videntur, quæ & religio nobis ſint, & tantum abeſt, ut tralatitiâ verborum volubilitate referta dicamus, quin potius ex omnibus tribus Chymicorum regnis Vegetabili, Animali, Minerali ad illam conſervandam utiliſſima dare nobis præcepta firmiſſimum ſit, quod affirmemus. Etenim quorundam indefeſſum imò ferreum in hujus ſeu illius rei inveſtigandâ naturâ ſtudium quis non miratur? dum vitæ propriæ prodigi terras, & quod magis eſt, ipſius terræ centrum adire parati adſint, modo hæc, quæ pulcherrima naturæ manus tanquam theſauros pretioſiſſimos ſub his recondidit, in hominis nobiliſſimæ Dei creaturæ ſalutem adinveniant. Et ex hiſce terræ quoq; viſceribus improbus illorum labor ceu promis condis mineralium præſtantiſſimum illud, & ob ſingularem virtutem, quam perſpexere ſagaciores, in uſum medicum

A adhibi-

adhibitum Antimonium detexit, ex quo quam magna ſit medicamentorum præparatorum farrago, cuilibet Chymicorum fœtus ſcrutanti patet. Cum ergò ſpeciminis loco Academici partum meditarer, placuit Emetica ſeu vomitoria Antimonialia ad ventilandum ſeligere, quæ quamvis ardua ſatis, minimeque aliquid publici ſaporis hæc mea ſapiat diſſertatio, ad vires tantum ingenii reſpiciens, conatui tamen, ſi non materiæ faveas Lector, eſt quod humaniſſimè rogo, haud immemor ſimul illius proverbii: In magnis & voluiſſe ſat eſt.

Theſ. I.

QVam Ephemerides Gallicæ de Antimonio nobis ſuppeditant Etymologiam, dum illud quaſi ante Monachum dici contendunt, ex infelici tamen plane ſucceſſu, vid. Ephemeris. XXIII. Ann. 1666. eam B. Hoffmannus in clav. pharmaceut: Schrö deriana ἀπὸ τοῦ ἀντὶ καὶ μόνος, η, ον, eo qvod ipſi adverſetur ſolum & ſine aliorum conſortio inveniri, ſed quod omnibus quaſi adjaceat metallis, derivare conatur. Hoc Antimonium Græcis σίμμι latinis ſtibium vocatur. Per ignem Philoſophi variis inſignire ſolent nominibus, Alchymiſtæ termino barbarorum obſcuro per Alcoſol Stibium ſ. Antimonium intelligunt, vid. Kircher. Mund. ſubterran. Tom. 2. libr. 9. p. 342. Baſilio cum ſæpe punctulis rubris, tum flavis, aliisque ſtriis conſpiciatur, variorum colorum dicitur minerale in Curr. ſuo Triumph. Antim. p 101. Aliis plumbago, Saturni minera, quatenus ab iis pro ea habetur, teſte Barnero philoſ. chymic. p. 59. Inter Mauritanos & adhuc hodiè nomen Antimonii obtinet, prout Rogerus Baco de tinct. Antimon. p. 273. refert Germanicè

Spieß

Spieß-Glaß / aut ut alii rectius volunt ob ſtrias copioſè ſplendentes Spieß-Glantz vocari ſolet, teſte eodem Autore.

Theſis. II.

Varia hoc Antimonium ſuſtinuit fata, ut & in Concilio Pariſienſi Anno 1566. veluti periculoſum, damnòſum, imò venenum proclamatum fuerit, illudqve cenſurâ veneni confirmatum, prout hæc in Ephemerid: Gall. Ephemerid. XXIII. p. 267. legi poſſunt. Non multum ab hac opinione abludit Helmontius, dum inqvit: *Qvem enim mortalium non inficiunt carborum ſuffitus? aqvarum fortium, gradantium, & arſenicalium, itemq; antimonialium nova indies examinatio? qvæ per longa annorum tædia experiundi, nondum experti haurimus, de malignitate illorum non niſi per experientiam ſeram admoniti* vid. Helmontius de arcan. Paracelſi pag. 628. Sed non obſtantibus variis de antimonio judiciis, nec obſtante ſententiæ prioris confirmatione, mutata ſententia, poſt varias (ſit venia verbo) clades maxime utile declaratum medicamentum Anno 1650. nobilius reſurgebat Pariſiis Antimonium. vid. Ephem. Gall. Ephemeris. XXIII. pag. 268. Id qvod Zachias etiam in qvæſtion. Medico Legal: Tom. III. conſ: XIII. pag. 22. ſeqventibus verbis affirmat' inqviens: *Antimonium omni venenoſitate caret, neq; occulta neq; manifeſta qvalitate noxium eſt.* &c. A rejectione hinc vindicatum hoc Antimonium nobiliſſimum â Chymicis habetur.

Theſis. III.

Induſtrios maxime reddidit hujus mineralis præſtantia per ignem Philoſophos, dum per ejus examen Antimonii vires perſpectas habere fuerint conati, adeo, ut, an Chymicos Antimonium varie contorſiſſe, an verô

 Anti-

Antimonium Chymicos varie exercuiſſe, verius dixerim? dubius & anceps hæream. Qvicqvid tibi L. B. arridebit, cum utrumqve valere poſſit, id etiam valebit. Theophraſtus Paracelſus oper. Volum. 2. libr. IV. de natur. aqvar. pag. 364. ultra decem dulcedines Antimonio tribuit & libr. III. Cap. 6. de vita longa, inqvit: *nonqvisqvam ſpagyricæ artis peritus, deprehendere potis eſt vim atq; adeo virtutem antimonii*; Id qvod etiam libr. V. de vita longâ pag. 73. repetit. Induſtriâ Chymicorum tamen conſtat, qvod Antimonium κατ' ἐξοχὴν minerale vocari mereatur, præter metallicas particulas varia ſulphura in ſe continens, teſte Barnero Philoſoph. Chym. p. 415. Qvercetanus in ſua pharmacop. p. 673. Antimonio, excellentiam hujus mineralis indicando, ſexcentas attribuit proprietates; à qvo parum abludit Etmüllerus in pyrotechn. rational. libr. 1. ſect. 3. cap. 2. pag. 53. deſcribit enim Antimonium, *quod ſit ſubjectum minerale, naturæ metallicæ finitimum, compoſitum ſecundum corporum metallicorum ſyntheſin, ex copioſo admodum ſulphure, eoque minerali, hinc ex Saturno copioſo metallico, denique ex ſubſtantia terreâ alkalinâ.*

Theſis. IV.

Sulphur & metallicas ſ. ut alii volunt mercuriales particulas Antimonio ineſſe, certo certius eſt, idque à primo, ut ajunt, intuitu, ex variè coloratis punctis ſtriisque copioſè ſplendentibus patere poteſt, nec ſulphuris copia, cœruleus calcinando dum prodit fumus, latet, & mercuriales particulæ in regulum dum fluit antimonium, conſpicuæ ſunt, adde quod Tachenius cum aquâ regis præparet ſulphur, vid. Hippocrates Chymic. p. 206. B. Boyleus in chymiſt. Sceptic. part 1. pag. 60. cum ſpiritu vitrioli ſulphur antimonii inflammabile ex

anti.

antimonio parat & cum Spiritū nitri æquali parte anti-monium brevi tempore digeſtum & ſublimatum in notabilem combuſtibilis ſulphuris copiam prodiiſſe notat. Ad quam autem naturam accedat ſulphur determinare jam inſtituti non fert ratio; Alii experimento ducti, quod aurum ſplendore ſuo orbatum per antimonium fuſione ſplendorem recuperet, ſuffragante arte δοκιμάστικῃ, ad ſulphuris auri naturam accedere volunt, eamque opinionem fovere videtur Paracelſus, hinc inquit: *Stibium aurum tantum & hominem ad ſummum usque puritatis gradum evehit*, vid. Theophraſt. Paracelſ. part. 2. Chirurg. Magn. Tract. 3. pag. 67. Aliis hoc experimentum inſufficiens cum iis videatur, hæc non placent, dum abſorbendo heterogeneas auri particulas antimonio id fieri putant, adeò, ut adhuc, ut ajunt, de ſulphuris natura ſub judice lis ſit; hoc ad minimum certum, quod ſulphur antimonii nobilius ſit & elegantius ſulphure communi, inprimis, ſi quis ad operationes ejus attenderit; nec is facile errabit, qui cum auro ceterisque metallis eaſdem pronunciet antimonio natales, non quod aurum aliaque metalla cum eo occurrant inſperſa, ſed quod ex vulgo putatis chymicorum principiis, Sale, Sulphure, & Mercurio, conflatum ſit. vid. Caſſius. de auro. pag. 68.

Theſis. V.

Variis eruitur in regionibus antimonium, dum Germania illud præbet, dum idem ſuppeditat Hungaria, qvod prior ubertate, id poſterior puritate communicat. Tranſilvanum puriori ſulphure dotatum maximè laudatur; cum auri minerà nonnunquam effoditur ſtriisque ſplendidioribus & longioribus obſcuram rubedinem de ſe ſpargit, aut ſi mavis rubicundis multis

 refer-

ſertum particulis, (quæ bonitatem ejus arguunt, ob ſulphuris abundantiam) reperitur. vid. Schröder. pharmacop. chym. libr. III. cap. 17. p. 413. Hujus etiam meminit Paracelſus ſub titulo rubentis Leonis & Baſilio Valentino hoc antimonium ſub orientalis nomine venit, in Curr. Triumph. Antimon. pag. 31. Illud eſt, quod præſtantiſſimorum medicamentorum habetur fons & ſcaturigo, quodque maxime ad medicamentorum præparationes reqviritur.

Theſis VI.

De utendi modo controvertunt Medici. Etmüllerus in Schröder. dilucid. p. 55. antimonium crudum rejicit inutile, cui tamen Hoffmannus in clav. pharm. Schröd. pag. 295. tum propria, tum aliorum, inprimis Zwelferi, Knoeffelii experientiâ fundatus contradicens eo ut alii in decocto utitur. vid. theſaur. Hoffmanni pharm. pag. 50. Sed nec per vomitum, nec per alvum operatur. vid. Etmüller. pyrotechn. rational. libr. 1. ſect. 3. pag. 54. cui etiam ſuffragatur Willis in pharmac. ration. ſect. IV. cap. 4. pag. 37. id quod etiam obſervatione Ephemerid. Germ. nat. Cur. Dec. 2. Ann. 8. pag. 31. confirmatur, ubi quartanâ laborans filia antimonii crudi decocto curata, inde tamen nec vomitum paſſa, nec ſeceſſum. Idem in Ephemerid. Germ. nat. Cur. Dec. 2. Ann. 2. pag. 360. legi poteſt. Cum inter venena olim numeratum eſſet antimonium, notante Schenkio, obſerv. pag. 964. forte L. B. miraberis, qvi fiat, qvod neqve per vomitum, neque per ſeceſſum operetur, ſed mirari facile deſines, ad id ſi attenderis, quod levi coctione particulæ ſulphureo ſalinæ, à quibus virtus Emetica procedit, aliis obvolutæ exſolvere ſeſe nequeant, modo non acidum in decoctione admiſtum fuerit, nec liquores, quibus vel decoqui-

coquitur, vel infunditur antimonium, ſatis aciduli ſint; teſte Ludovico pharm. diſſert. 1. pag. 161. Si hæc miraberis, non deficiet, ſi in ſubſtantia ſine vomitu antimonium aſſumi dixerim, notante eodem cit. aut. pag. 162. ubi ab aliquo non ut emeticum, ſed ut antepilepticum ſpecificum ad grana 2. vel 3. cum aliis epilepticis præcipitantibus commendatum eſt antimonium crudum. Sed ſcias velim, dum in alcohol redigitur, texturæ ſuperficiem immutatam partim, partim dum morſuli ex eo parantur, oleoſis & viſcidis eſſe involutum, in iisque fatiſcere, hincque nullam ventriculi convulſionem ſupervenire. In oleoſis enim ſalia quam maximè activa etiam fatiſcere, tum fames ſic dicta canina iis langueſcens, tum cum vernice & aqvâ forti inſtituta ars ſculptoria ſatis evincunt.

Theſis. VII.

Ad effectum attendentibus aliis, quod vomitum moveat antimonium, dicitur Emeticum vid. Ephemerid. Gall. Ephemeris XXIII. Ann. 1666. pag. 267. et ea ratione noſtræ conſiderationis eſt. Contradictionem hæc quidem videntur involvere, ſed à contradictione tum rationes ejus, tum inſtituta per ignem examina id vindicant. Emeticum itaque etiam eſt atque ita vocatur, quando ore aſſumtum & ventriculo amandatum vellicando eum convellit, quam convulſionem cum contentorum ſequatur ejectio, oritur id, quod vomitum vocamus. Sed in prioribus vomitum non ciere antimonium dixi, jam autem Emeticum audit, hinc aut alia præparatio, aut alius requiritur uſus. Si Chymicorum ſcrutinia perluſtremus, utrumque obtinebit; quanta antimonii Emetici præparationum chymicarum ſit farrago, id calcinando, ſublimando, fundendo, & infundendo

do, ut & præcipitando eluceſcit; omnia tamen hæc præparata eo collimant, ut ſulphureo-ſalinæ Antimonii particulæ, aliàs ligatæ, jam exſolutæ & aſſumptæ, vellicando ventriculum, efficiant vomitum. Id quod aliquâ ex parte LEMERY in curſ. ſuo chymic. pag. 254. de antimonio expreſſis verbis indicat; *Et ſi nihil aliud*, inqvit, *in Anatome antimonii deprehendatur, quàm ſubſtantia metallica, ſulphuri permixta; nihilominus ad figuram ejus ſimilem figuræ nitri & ad ejus effectum, vomitum ſc. qui non aliunde provenit, qvàm à quadam ventriculi vellicatione, rectè ſtatuetur; in eo ſal acidum contineri ſed cum hujus ſalis cuſpides implicatæ ſint nimiâ ſulphuris copiâ; agere nequit, niſi ipſi aperiatur iter in ſalibus quæ hoc ſulphur diſpergant, vel calcinatione. &c. &c.* Calcinari hinc ſolet Antimonium ut nimis copioſum ſulphur partim in auras abeat, partim ut per ignem fuſione reſuſcitentur ſubtiliores ac pauciores particulæ ſulphureo-ſalinæ, id quod in vitro antimonii obtinet, cum ſine ullâ alterius, aut Borracis aut nitri additione calcinatum antimonium vi ignis in diaphanam ſubſtantiam fluit, teſte Margraff. in Collect. Chymic. Leidenſ.. p. 50. & LEMERY curſ. chym. p. 270. aliisque. Sal Gemmæ alii, alii borracem fundendo antimonio addunt, cum calcinationem accelerari partim, partim pelluciditatem promoveri iis autument. Varie ſic paratum vitrum pro varia mutata additione jam rubeum exſurgit, jam ſuccineum.

Theſis. VIII.

Subtilior corporis alicujus ſublimata pars inter chymicos floris nomen obtinet; id nec antimonio negatum, qvippe ſi retortæ terreæ à parte poſtica tubulatæ & ignis violentiæ expoſitæ antimonium alternis vicibus cochleari injiciatur, ab aere ope follis per foramen intruſo ſubtilior-

tilior ejus pars appoſiti magnitudine non parvâ recipientis lateribus adhæret & ratione ſubtilitatis flos antimonii vocatur. Compendioſa hæc eſt præparatio & facili negotio parantur flores ſine magno temporis diſpendio; ſed ad temporis diſpendium non attendentes alii, antimonium in Alkohol redactum ollis artificioſè incumbentibus indunt & ignis vi ſublimant flores, teſte Begnin. in tyrocin. chymic. cap. XVIII. pag. 323. Non multum abludit ab iſto ſublimandi modo Philippus Grülingius in florileg. chymic. de vomitor. pag. 69. *Flores antimonii* inqvit, *ita parantur: Antimonium vel regulus antimonii ponatur in ſublimatorium terreum, quod in arena ponatur usquè ad alembicum & accenſo igne aſſcendunt flores.* Nonnulli ut & ego pro uno alembico utuntur tribus ollis ſibi mutuò accomodatis, cum iis & LEMERY curſ. chym. pag. 286. convenit. Willis ex antimonio crudo in cucurbitâ cum alembico, aut in vaſis terreis in hoc opus adaptatis, moderato igne per ſe ſublimari poſſe flores pharm. rational. ſect. VI. c. 4. pag. 38. docet. Crollius in Baſilica chymic. p. 132. beneficio retortæ dum antimonium arenæ puræ admixtum violentiâ ignis ſublimatur, in flores redigi poſſe tradit, hoc adhuc ſuperaddit, ſine omni capite mortuo fieri id poſſe vid. cit. loc. & quæ aliæ ab aliis adhibentur præparationes, de quibus Hartman: in tyrocin. chym. Begnin. inque Croll. Baſil. chym. aliique videri poſſunt. Varius etſi præparandi eos ſit modus, eo tamen collimant omnes, ut ſubtilior antimoni pars, quæ in ſulphureo-ſale eſt, ſublimetur; Sublimationem hujus non parum adjuvare ratus eſt Crollius, ſi ſcilicet addatur arena, aut ut Willis pharm. rational. pag. 38. ſect. IV. cap. 4. ſuadet, ſi pulvis laterum, vel tartarus calcinatus admiſceatur antimonio, cujus rationes hæ eſ-

 ſe viden-

ſe videntur, ut arena ſ. pulvis laterum ad inſtar totidem candentium prunarum ſit, ut & ſublimationem promoveat partim, partim cum antimonium igne facilè liqveſcat, ne dicam fluat, ut ejus fluxum impediat. Sublimatur itaq; antimonium & ſublimata pars floris nomen obtinet, qvi ratione variorum colorum aut pro variâ radiorum ſolariũ modificatione, vel albi, vel citrini, vel rubri vocantur. Diverſorum horum colorum flores abſolvit unius labor, dum albos ſeqvuntur alii, teſtibus omnibus per ignem philoſophis.

Theſis IX.

Antimonium facilè liquefieri dixi, cujus rei veritatem inter alia præparatio vitri antimonii tuetur, felicius tamen ſuccedet labor, ſi & nitrum & tartarum pulveriſatum antimonii æquali parti addideris, promptè in amplo ſatis crucibulo inſtar aqvæ fluet & cono fuſorio injectum, minimâ percuſſione mercuriales à ſulphureis & ſalinis particulis maximam partem ſeparatæ ſub formâ reguli apparebunt. Communis hæc eſt præparatio, nec facilè qvenqvam felici fruſtratur ſucceſſu; aliis tamen aliæ placent compoſitiones. LEMERY curſ. chymic. pag. 256. antimonii maximam, tartari paulò minorem & nitri minimam partem ſvadet, ſenſimq; ne detonatione majori crucibulo vis inferatur, aut penitus ex eo effundatur, in crucibulum cochleari conjici docet. LEMORT regulum hunc, vel cum tartari & Antimonii æqvali & ſalis petræ tertia parte vel ſine tartaro cum cinerum clavellatorum, vel alterius Alkali, ratione antimonii tertia, & nitri ſexta parte ultimum ſenſim injiciendo parari poſſe tradit; Marggravius verò cum tartari & Antimonii parte æqvali, adjecto partitis vicibus nitri pulveriſati pauxillo, ignis vi parat regulum. vid. Collect. chym. Leidenſ. pag. 55. ſeqq. Cum alkali paratur hic

regulus

regulus, hinc vel tartarus vel nitrum, vel cineres clavellati, vel aliud alkali additur antimonio, unanimi chymicorum ſcopo, ut metallicæ particulæ, cum in ſulphura agant alkalia, à ſulphure liberè factæ fundum petant, ſicq; repræſentent id, qvod regulum vocamus. Dummodo itaqve à ſulphure ſeparetur mercurius, non qvomodo intereſt, hinc qvibus alkali ex tartaro & nitro pretioſum videtur, utuntur carbonibus. Hujus rei veritatem Zwelfferus mantiſſ. ſpagyr. part 2. cap. 8 p. 365. demonſtrat. *Recipiatur*, inqvit, *Hungarici antimonii particulatim ſaltim contuſi libra una, qvæ crucibulo immiſſa ſuprà pulvere carbonum, ad quatuor, vel quinque digitorum craſſitiem tegatur & igni fuſorio forti ad dimidiam horam vel ultra tradatur; poſtea remota ab igne frigeſiant omnia & fracto crucibulo, in medio ſcoriarum Regulus comparebit.* eò usquè Zwelfferus. Alii carbonibus adhuc adjiciunt nitrum, ut ſulphuris à mercurio omnimoda fiat ſeparatio; rationem in hoc latere puto, ut ſulphuris deflagratio promoveatur partim carbonibus, partim, ut, cum in alkali deniqve abeant, in ſulphur agant carbones, ſicque mercurium ſulphure compedibus qvaſi ligatum liberent. Hinc fieri ratus, quod in calcinatione antimonium diaphoreticum omni ſtudio, ne incidant carbones, præmuniatur, cum ἐνχέργηα qvadam conſtet, ex Antimonio diaphoretico parari pariter poſſe regulum, id qvod aliqvâ ex parte ex detonatione hujus diaphoretici conſtat, dum in carbone, poſt nitri cum antimonio incendium, ſtatim regulinæ conſpiciantur particulæ. Stellatus paratus eſt regulus, ſed nihil peculiare indè obtinet, licet Baſilio ſtella ſophorum dicatur; & qvo pluribus ſtriis antimonium ſplendet, eo elegantior, qvippe ſtriæ iſtæ à ſulphu-

re ſeparatæ ſitus diſtinctos obtinent, & qvò pluribus ſtriis ſplendet antimonium, eò elegantiorem repræſentat ſtellam regulus, ut rectè monet additis rationibus Barnerus Philoſoph. chymic. p. 437.

Theſ. X.

Regulus Antimonii paratus relinqvit ſcorias, qvas, cum à Regulo oriantur, Chymici regulinas vocant, & denotant recrementa l. ſordes, qvæ à regulo ſegregatæ ſunt; non rejiciuntur iſtæ ſcoriæ ſ. dixeris eas ſordes ſ. recrementum Reguli, ex ſulphure enim Antimonii craſſiore, & particulis ſalinis conflatæ ſunt, & præter id, qvod adhuc ex iis regulus pariter ſeparari poſſit, teſte Zwelffer. Mantiſſ. ſpagyr. cap. 8. part. II. p. 365. ſulphur auratum ſuppeditant, dum illud accedente acido ab Alkalicis liberatum præcipitatur; labor promptè ſuccedet, ſi ſcoriis aqvâ purâ ſolitis, affuderis acetum deſtillatum, pulvis ſtatim colore aurantiorum præcipitabitur, qvi chymicis eſt dictum ſulphur auratum Antimonii.

Theſis XI.

Regulus hactenus cum tartaro & nitro paratus metallũ refert, cujus ſplendor, ſi loco tartari ſal commune decrepitatũ antimonii & nitri æquali parti addatur, obfuſcatur, ruber obtinetur regulus, & metallicæ particulæ inconſpicuæ ſunt. vid: Margrav. in coll: chym. Lect. pag. 63. ſi alkalia hic deficere ſufficientia dixerim, quibus ſenſibilis, ut aliàs in regulo parando fit, ſulphuris & mercurialium particularũ ſeparatio promovetur, me non errare putem, hinc fieri etiam ratus, quod æqualis nitri & antimonii partis detonatione totum compoſitum appareat ſulphureum & ratione coloris croci Chymicis crocus Metallorum dicatur. Si mixtura illa ignis vi in fluorem redigatur, effuſa maſſam rubicundam, quem Hepar alii, alii crocum antimonii vocant, offert.

Theſis

Theſis XII.

His præparatis non contenti Chymici artis Hermeticæ excellentiam partim, partim induſtriam indicando, alia adhuc parant. Ex butyro antimonii cum aqua fontana pulverem album præcipitant, quem LEMERY pulverem Algaroth ſ. Emeticum dicit curſ. chymic. pag. 298. plures tamen mercurium vitæ vocant. Compoſitum alii amantes, ex antimonii vitro cum muſto ſ. vino recenti digeſtione & factâ evaporatione ſapam vomitoriam parant; â quibus illi haud differre videntur, qui cum tartaro & Croco metallorum in aqva pulverem album parant, qvem nomine Tartari Emetici inſignire ſolent, ut ſolubulis hic totus fiat ex Chryſtallis tartari cum vitro antimonii addito ſpiritu urinæ, coctione aqvæ eum parat LEMERY curſ. chymic. pag. 344. Alii cum ſale Abſinthii tartarum emeticum abſinthiacum parare, alii vitrum cum aceto deſtillato, vel ſpiritu ſulphuris corrigere ſvadent. Mercurium vitæ cum ſale communi tritum, aut aceto deſtillato impraegnatum alii, alii flores antimonii cum ſale ſimiliter tritos aſſervant, aliis antimonium crudum, aceto propriorubificare placet. Ab aliis pernitrũ in aqvâ calida è butyro antimonii præcipitatus pulvis, aut negotioſius adhuc ex electricis quibusdam mixturis inſtar ſolitarii antimonii, cum ſublimato, ad modum mercurii vitæ aſſervatur. Ab aliis electuaria antimonialia, vel pillulæ, & trochiſci, diamargariti vomitorii parantur. Mercurium vitæ in confectiones aniſatas alii redigunt, alii antimoniatos emeticos pulveres vegetabilium purgantibus addunt, prout prolixè tales mixturæ legi poſſunt in diſſert. prim. pharmac. Ludovici, de purgantibus, pag. 167. Alii delectantur liqvidis, quæ evaporationibus, abſtractionibus, infuſionibus, & ſaccharo pa-

rantur, hinc aliis ſyrupus emeticus placet, qui ex infuſione cum vino vitri antimonii addito ſaccharo in formam ſyrupi redactus in officinis proſtat. Oxyſaccharum ex croco metallorum aceti communis per triduum infuſione, addita æqvali ſacchari parte parat Ludovicus pharm. diſſert. pag. 169. Rulandus aqvam benedictam, alii cum ſpiritu vini Hippocraticum Emeticum conficiunt, vino alii vel regulum vel ex eo paratos annulos nummoſve infundunt, aut vinum calici ita incruſtato calori exponunt. Alii eſſentiam è floribus cum acido tartari aut tincturam amant; & quæ aliæ ab autoribus chymicis traduntur compoſitiones, qvæ paſſim apud Ludovicum pag. 166. & ſeqq. paſſim qvoqve apud alios legi poſſunt.

Theſis XIII.

Qvam variæ recenſitorum præparationes etiam fuerint, ad unum tamen omnes eo intenti ſunt Chymici, ut dum aſſumuntur vellicatione convulſivum ventriculi producant motum, qvo id ſeqvatur, qvod vomitum vocamus, niſi hoc dixeris adeſſe diſcrimen, qvod alii ſulphureas particulas melius exſolvere ſtudeant. Qvicqvid ſit, hæc præparata, qvalia qvalia fuerint, virtutis ſunt emeticæ; ſed qvâ ratione agant producantqve vomitum, id ad huc incertum, aut ad minimum diſputatur. Diverſas in antimonio particulas negare non poſſum; ſed an ſulphuri an mercurialibus particulis tribuenda hæc virtus, de hoc adhuc ſub judice lis eſt. Mei ingenii, qvâ alii libertate uſus, non facilè mercurio ſed ſulphuri id tribuo, non qvod de ſubtilitate mercurii antimonii (cujus variæ apud chymicos recenſentur præparationes) dubitem, ſed qvod ſubtilitatem ſolam hic minimè ſufficere perſvaſus; nec facilè me errare putem, obſtantibus licet è mercurio

para-

paratis medicamentis emeticis. Mercurius in aqvâ forti ſolutus & ſale comuni præcipitatus ad grana 2. vel 3. emeticus qvidem eſt, qvo effectu nec is facilè fruſtrabitur, cui mercurium viridem aſſumere placet, & mercurium vitæ ex antimonii cum mercurio recedaneâ deſtillatione aqvæ paratum vomitorium potentiſſimum eſſe qvotidianum jam eſt; qvos effectus non à mercurio tamen, ſed à ſalibus aſſociatis oriri perſvaſus. Nec obſtat, qvod ſalia ex iis elutriantur, remanet qvippe adhuc eorum ſufficiens copia, qva fibræ venticuli moleſtè vellicatæ convelli qveant. Solutionem ſalium in aqvis imprimis calidis fieri chymicorum eſt axioma, qvam ſolutionem nec hic deficere antumo, ſi mercurialia iſta aqvis tractata fuerint, qvippe mercurium vitæ, ſi aqva calidâ ſalia ejus ſoluta prius fuerint, mitius operari ſenties, qvi vomitus non deficeret, ſi mercurius vi emetica valeat. Sulphuri itaqve id tribuo, qvatenus oleoſæ volatiles & acres particulæ inſunt, qvippe ex ſulphure prodeunt partim, partim ex acido & oleo oritur ſulphur, qvod Boyleus in chymiſta ſceptic. pag. 76. teſtatur; ut taceam axioma chymicum: ſulphuri ineſt accidum & oleoſum. Nec ignis flammam obſtare putem, qvod ejus ope Sulphur abire poſſit, copioſum enim antimonio ineſt, ut, licet magna ejus pars abeat in auras, ſufficiens tamen metallicis particulis immixtum ſit; Hinc placent illa, qvæ excellentiſſimus Pechlinus libr, de purgant. medic. facult. pag. 268. eleganter notat: *intimè metallis*, inqvit, *ſua inhærent, Sulphura, lambentisque flammæ eludunt impetum, illud tamen ſulphur adeo ignium patiens, ad liquoris vinoſi acceſſum obſeqventer ſe emittit, inqve ſapam, aut melleam offam cogitur inflammabile.* Nec obſtat, qvod ad ſulphuris volatilis fixationem addantur ſalia, qvippe & cum nitri æqvali parte antimonium deto-

tona.

tonatum, vomitorium crocum ſuppeditat, & licet nitri triplâ parte, facta inſimul detonatione diaphoreticum fiat antimonii ſulphur, aeri tamen expoſitum, aut ad minimum ab aere non bene munitum, vim emeticam reaſſumit; rationem hujus ut probabilem ab excellentiſſimo Bechlino mutuamur, qvod nempe acidum nitri non tàm pertinaci corporis illius amplexu teneatur, qvin tandem temporis lapſu adjuvante, motum aut fermentationem, aere humidiore ſe explicet, vid. Bechlinus de purgant? facult. pag. 269. atqve facilius ea emetica vis in eo obſervatur, ſi diaphoreticum in forma pulveris, qvàm fructulatim aſſervatum fuerit, qvippe priori modo aer melius ſeſe inſinuare poteſt; ad mutationem hanc attendere ſuſpicor Medicos, qvippe antimonium dum diaphoreticum præſcribere aſſolent ægris, ſemper diphoreticum recens præſcribunt, eâ cura intenti, ne ægris vomitus ab eo accidat, qvales ſæpiusaliàs ab eo obſervati fuere. Cum nitro & tartaro parari regulum certum eſt, parari autem non poteſt, qvin accedente violentâ ignis lambentis flammâ agitetur animonium, & ſulphuris & mercurialium particularum ſeqvatur ſeparatio; regulus hic, qvi antea ſub ſulphure copioſo inconſpicuus latebat, jam ſulphure omni qvaſi exutus apparet, & ſplendorem hinc metallicum de ſe ſpargit, ſed ſulphure nondum omni orbatus eſt, qvin potius refertus adeò etiam ſubtili, ut etiamſi vel multoties eo uſus fueris vel in fuſione vini acidi, vel aliis metallis adjectus inſtar poculi, vinum acidum contineat, qvod aſſumtum vomitus enormes, niſi accurata obſervetur doſis, producit, aut ſi eodem ſucceſſu paratum ex eo globulum perpetuum aſſumpſeris, æqvali ſucceſſu ſine ponderis tamen diſpendio regulum hunc operatum eſſe ſenties, id qvod

etiam

etiam omnes per ignem Philoſophi teſtantur. Volatilitati & ſubtilitati ſulphuris ejus hoc tribuo', quam antimonii ſulphuri denegare non poſſum, cum partim ejus calcinatio, vel qvod melius, in flores ſublimatio ſatis demonſtret, partim operatio reguli confirmet, hinc corporum ſubtilium more operabitur, qvæ pro ſubtilitate integrum habitaculum inficere poſſunt, ut omnes, qvi in hoc morantur, ea percipiant; ſic halitibus pomorum mandragoræ, qvæ in muſeo ſuo poſuerat Levinus Lemnius ſe adeò ſomnolentum fuiſſe redditum, ut vix excutere ſoporem poſſet, remotis verò pomis alacritatem priſtinam recuperaſſe teſtatur citat. autor in explicat. herbar. biblicar. Cap. 2. Ambram, moſchum Zibetum, qvemadmodum totius ſubſtantiæ ſuæ cohæſione ſuffumigare poſſunt pelles, linteamina, &c. ſic progreſſu temporis ſuffire corpora qvædam, ad recipiendam actionem eorum diſpoſita, licet ab aliis diſtent, teſtatur Boyleus de nat. determ. effluvior. Cap. V. pag. 39. & idem affirmat, unicam guttam eſſentialis olei cinamomi, ope ſacchari, vino ut par eſt commixtam, determinatum cinamomi ſaporem retinuiſſe, etiamſi in vini fere qvartarium ſ. duas libras diffuſa eſſet, vid. cit. Boyleus, cit. loc. pag. 35. Ut alia taceam; res etiam clara eſt ex camphora, penetrantem illa de ſe per totum habitaculum, in quo continetur, ſpirabit odorem. Pari ſubtilitate operari dico regulum, qvocunque etiam modo trahatur in uſum. Sed nec regulo tantum ſubtile hoc ineſſe ſulphur volo, verum & omnibus aliis emeticis antimonialibus hoc tribuo, eodem qvippe ſcaturiunt fonte, nec niſi præparandi varietate differunt, hinc etiam factum eſſe puto, qvod puero trienni pertinaci herpete miliari in crure affecto decoctum Croci

 metal-

metaſlorum externè admotum aliqvoties moverit vomitum, ut videre eſt in Ephemerid. Germ. natur. Cur. Dec. 2, Ann. 1. p. 120. Subtilitati particularum tribuo etiam hoc, qvod ſubtilia ut plurimum ſine ponderis ſui diſpendio odores ſpirent, hinc Camphora ſi libretur nihil ſui ponderis qvicqvam perdidiſſe ſenties; ſi hanc rationem attribuam regulo, cum ſine ponderis diſpendio operari eum dixerim, non facile errabo, qvippe qvæ de regulo dixi, ea de vitio affirmat Boyleus meæqve ſuffragatur opinioni: *Ut poſſibile eſſe crederem*, inqvit, *poſſe ſcilicet vitrum antimoniale copiam halituum vino Emetico impertiri nec tamen videri, in bilance vulgari ſui qvicqvam deperdidiſſe.* vid. cit. autor. de nat. determ. effluvior. cap. IV. p. 38. Particulas tamen ſubtiles licet inſenſibiliter avolent, vel vino affuſo communicentur, avolaſſe tamen tandem ſenties, ſi regulnm antea fortiorem jam debiliorem viribus obſervaveris; reſuſcitabitur autem, ſi denuo ignis lambentis flammâ ſulphur ſubtilius metallicis particulis impactum excitetur.

Theſ. XIV.

Violentiſſima partim mitior igne chymico producta antimonii emetica vis eò adegit chymicos, ut jam in crudiora ſ. vehementiſſima, jam in correctiora ſ. mitiora emetica dividere ſoleant. Priori diſtinctionis generi annumerant vitrum antimonii, eam ob ſummam violentiam & periculum non minimum exhibere omnibus fere Medicis religio eſſe ſolet, Copioſum ſatis ſulphur per ignis lambentis vim in auras abiiſſe qvidem certum eſt, ſufficiens tamen, idq; non ſatis ligatum adhuc reſtare experientiâ eſt, hinc à nonnullis vitrum corrigi & à granis duobus ad grana ſex ſic correctum, ut ajunt, in uſum vocari ſolet. Violentum emeticum, nec injuſte dici

mere-

merebitur, globulus emeticus perpetuus dictus, qvi ex regulo paratus deglutitur; Etmüllero enim in pyrotechn. rational. dubius ſæpiusqve vehementiſſimus inde effectus videtur. Qvicqvid ſit, cum pericula ſubire nondum ſvadeat neceſſitas, & eo ex fonte nec hepar antimonii, nec crocus metallorum (niſi minima doſi) in ſubſtantia exhiberi uſitatum ſit, mitiora eligi ſolent, qvæ accedente alio medio mitius operantur. Acida hoc medium ſunt, qvæ reſpectu Spiritus nitri volatilia, (cum propriè & in ſenſu vero chymico non niſi intuitu gravitatis volatilia dicantur) verius levia ſulphur certâ ratione ligare poſſunt, qvanqvam & ſpiritus vitrioli vim emeticam penitus ſubigere & in diaphoreticum redigere qvandoqve haud valuerit, prout Ludovicus Pharmaceut diſſert: *1*. pag. *262*. notat. Levius acidum reqviritur, idque inprimis ex vegetabili regno petitur, acetum volo, qvod maxime uſitatum felici ſucceſſu ad compeſcendam antimonii emeticam vim in uſum vocari ſolet. Crocum metallorum aut planè non, aut magnâ prudentiâ in ſubſtantiâ exhiberi dixi, qvod ſi verò cum aceto ſulphur ligetur, poſtea acetum illud ſaccharo jungatur, Oxyſaccharum fit, tutiſſimum infantibus etiam emeticum, teſte Ludovico diſſert. Pharm. 1. pag. 169. nec vitrum in ſubſtantiâ exhiberi ſolet, cum muſto autem ſeu vino recenti extractum ejus ſulphur digeſtione, poſtea evaporatione ex hoc parata ſapa vomitoria ſine periculo propinari poteſt; acidi ratione obſervatur hic effectus, qvod muſto materialiter ineſt, & digeſtione magis exſolvitur. Vinum vitro antimonii affuſum & cum ſaccharo in conſiſtentiam ſyrupi redactum, tutiſſimum eſt emeticum. Cum vitrum nitro corrigi debet, vid. Collect. Chymic. Leid: p. 53. non niſi acidi ratione id expeditur. Optimum

& uſitatum vomitorium ratione acidi ſui, qvo ſulphur antimonii ligatur, tartarus emeticus eſt. Sulphur auratum è ſcoriis reguli antimonii, dum aqvâ prius ſolutæ acido parari ſolet. Hæc præparata acido correcta propinantur iis, qvi ea, qvæ in ventriculo continentur moleſta, vomitu rejicere conantur.

Theſ. XV.

Acido cum corrigantur emetica, qvæ in ſubſtantiâ non exhibentur, hinc vino acido infunduntur & ſunt vel vitrũ vel hepar antimonii, adde crocum metallorum & antimonii regulum. Varia ſunt, quæ infunduntur & varius infuſionis ſolet eſſe modus, alii ſolum vitrum vino infundunt, inter qvos eſt LEMERY curſ. chymic. pag. 271. Alii alium infuſionis ſvadent modum; Rulandus ex ligno juniperino, cujus interior ſuperficies pice & pulvere vitri antimonii obducta calicem parat, hinc omnia ea, qvæ ex hac calice bibuntur, vomitum cient, calix Rulandi vocari ſolet, vid. Etmúller. Pyrotechn. rational. libr. 1. ſect. 3. pag. 56. Aliis Crocus placet, hinc Croco vinum per noctem, aut ad minimum per horas ſex in calore infundunt. Vinum regulo antimonii affuſum, ſi per noctem in calore digeſtivo ſteterit, poſtea effuſum & propinatum felici ſucceſſu è ventriculo ejicit id, qvod in ipſo continetur. Alii ex metallo aliqvo additis regulinis particulis annulum vomitorium parant, qvi vino per tempus ſufficiens injectus deſideratum dat emeticum. vid. cit. Etmüller. cit. loc. & pag. Alii poculum ex iis parari curant, è qvo ſi vinum, cui per noctem infuſum ſteterit, bibatur, vomitorium aſſumitur. Diverſi hi & alii infuſionis modi licet, ad unum tamen ſcopum collimant, ut ad infuſa aſſumta ſeqvatur vomitus. Scopus iſte non mutatur, licet vitrum, aut crocus ſeu cum vino, ſeu cum aceto, ſeu cum

aliis

aliis acidis infundantur, atqve ex iis infuſis cum vino & ſaccharo ſyrupus emeticus paretur, aut ſine ſaccharo in lapam vomitoriam abeat, qvalem etiam Sylvius ex vino vitro antimonii infuſo parat vid. libr. 2. de Meth. med. p. 104. ut cum aceto infuſa, addito ſaccharo, Oxyſacchrum vel addito melle Oxymel emeticum conſtiuunt. Diverſus in qvam licet modus, ſcopum tamen ille non variat, variat tamen doſin, qvippe alia liqvidorum emeticorum, ſolidorum alia obſervari debet doſis.

Theſ. XVI.

Ad liqvidorum doſin properamus, qvam in liqvoris, non verò in pulveris emetici, aut reguli antimonii qvantitate invenies. Ordinario vitri vel croci metallorum granis octo vini unciæ duæ infundi ſolent, ſed perinde eſt, an in eâ copiâ an verò majori, (etiam ſi drachma una unciis duabus infundatur) vino infuderis; eundem tamen, nec fortiorem, nec debiliorem cæteris paribus obſervabis effectum, adeò, ut à qvantitate emetici vino injecti non plus nec minus vomat æger. Infuſione calidâ ſtant per horas ſex vel ſæpius per noctem; menſtruum, qvo infunduntur, activum eſt, hinc in id, cui affuſum, pro particularum activitate aget & agendo id, qvod ſolvit, in poros ſuos recipiet; omnia enim corpora poroſa ſunt, qvod & Hippocrates ſua ætate teſtatus, nec ſolidis hinc nec fluidis corporibus pori deſunt, *ut ſatis ſuperque à Domino Præſide in Colleg. Publico de Venenis nuperrimè id demonſtratum eſt.* Cum aurũ alias, niſi poroſum fuerit, à mercurio vivo intactum relinqveretur; mercurius vivus, ſi lignum tanqvã corio expreſſum effluat, poroſitatem hujus ſolidi, ſatis docet. Ab aurifabris crucibula Haſſiana compactiora cenſentur, absqve ulla tamen

men fractione non niſi per poros argentum] iſtar guttularum tranſſudatione qvaſi confluentium in ſuperficie facilè conſpicitur prout hæc & varia in tentamine Porologico Boylei p. 25. & ſeqq. videri poſſunt. Nec fluidis corporibus pori negantur, aliàs aqva fortis mercurium & alia metalla, & aqva Regis aurum difficillimè ſolvere poſſent. Verum hinc Hippocratis effatum omnia corpora qva ſolida, qva fluida, poroſa eſſe. Poris itaqve cum tribuendum, qvod vinum in vitrum, regulum antimonii aut Crocum metallorum agat; jam ratio ex parte conſtat, qvod vinum iis infuſum vomitum cieat; Id tamen adhuc probandum incumbet, qvi fiat, qvod etſi aut plus aut minus Emetici injiciatur vino, æqvalis tamen vomitionis effectus obſervetur, dummodo liqvoris qvantitas determinata attendatur. Poris tribui prius phænomeni membrum, & poſterius poris tribuo, ſed determinatis; corpora enim, præter id qvod poros habent, eos etiam habent determinatos, determinatos dico, non qvod pororum diverſitatem hiſce intelligam, qvæ magna in corporibus eſt, ſed per poros determinatos id volo, qvod certam recipiant alterius rei qvantitatem, qva tunc referti, reliqvæ particulæ intactæ relinqvantur. Chymia prolixè id docet, & ſolutionibus & extractionibus chymicis in aprico eſt, ſingula corpora agere pro modo receptivitatis ſuæ, & menſtrua tantum ſolvere, qvantum ſoluti continere valent; Paucis hinc me expedire poſſe perſvaſus, ſi axiomate alias philoſophico, à chymicis tamen pariter recepto utar:

Actio agentis eſt determinata ad actionem patientis.

Theſis XVII.

In liqvoris qvantitate cum conſiſtat infuſi emetici

doſis

doſis ſufficiens, & ſecundum libram medicam experientia teſte unciæ duæ deſideratum ordinariò ſuppeditent vomitionis effectum, ea à Medicis obſervari ſolet lex, ut dictum liqvoris pondus, emetico antimoniali infuſi, deſiderantibus propinetur. Alii, qvi cauti magis videri volunt, ad ægrum ſimul attendentes, dimidiam prius, & dein cum effectus non promptè ſuccedat, alteram partem porrigere ſolent. Non contemnenda eorum eſt methodus, cum cautè vomitoriis mercari ipſa ratio, ipſa experientia ſvadeant; ſcopus omnium tamen eò collimat, ut vel dimidiâ ordinariæ partis, vel tota ejus parte vomitus producatur, prout facilè vel minus ventriculi fibræ convelli poſſunt. Aliis, qvibus vinum emeticum propinare non placet, in uſum venire ſolet cum ſaccharo paratus ex eo Syrupus emeticus, qvi ut infantibus ad drachmam unam vomitum ciet, ita ad unciam ſemis ad minimum adultioribus, aliis aqvis pro diluendi ſcopo adjectis vomitorius exiſtit. Acido eoqve vel vino, vel aceto infundi debere antimonialia emetica dixi, hinc alii, qvibus vinum non arridet, eligunt acetum, idqve etiam commune, & cum ſaccharo parant Oxyſaccharum emeticum, qvale qvid Ludovicus diſſert. pharmac. 1. de purgant. mineralib. pag. 168. parat, qvod trimeſtri infanti ad grana duo præter propter, anniculo ad grana ſeptem, & octo &c. adultis ad drachmas duas, tres, vel unciam ſemis tutò propinari poſſe ſvadet. Alii cum muſto ſeu vino recenti per infuſionem in vitrum vel regulum antimonii & præcedaneâ filtratione, per evaporationem, ſapam antimonii vomitivam parant, qvod ad drachmas duas imò ad drachmas tres deſiderantibus porrigere ſolent. vid. Collect. Chymic. Leidenſ. pag. 59. Franciſcus de Le Boe Sylvius ſapam vomitoriam ſuam ad piperis vel piſi mediocris

qvan-

qvantitatem ægris propinat effectu laudabili vid. ejus methodus medendi Lib. 2. Cap. 10. §. 41. pag. 104. ex his antimonialibus infuſione & evaporatione cum prunorum, pyrorum, pomorum, cydoniorum ac ſimilium ſucco parari poſſunt mivæ, ſyrupi, rob & aliorum nominum medicamenta teſte eodem cit. autor. cit. loco. Sed ut præparandi modus, ita & exhibendi doſis variat, minori qvippe doſi danda ſunt inſpiſſata, qvàm liqvida emetica; incertæ tamen & infidæ ſæpius enaſcuntur doſes & effectus, cum evaporationes inæqvales, abſtractiones incertæ, menſtrui aut ſacchari dubium pondus circa illa præparata obſervari ſoleant, prout rectè monet Ludovicus diſſert. Pharmac. 1. pag. 168. Alii nec infuſa liqvida nec inſpiſſata amant, hinc ſolida in formâ pulveris exhibere ſolent; inter illa uſitatiſſimus exiſtit tartarus emeticus, cujus doſis ad grana tria eſſe ſolet, per ſe exhiberi poteſt & ſine additione eâ doſi operatur, cui tamen, ut gratus concilietur ſapor, qvandoqve ſaccharum additur; alii ut felicior effectus ſeqvatur, ſal armoniacum addunt, ad ſcrupulum ſemis, alii tartari emetici granis duobus admiſcent croci metallorum granum unum & cinnabaris antimonii grana tria, eundem, qvem dixi indicando ſcopum, vid. Frid. Hoffmann: de Cinnab. antimon; pag. 45. Sed ordinariam ejus doſin dixi grana tria, qvæ juveni viginti duos annos nato non nihil hypochondriaco vomitum movent, vid. Ephemerid. Germ. nat. Cur. Obſervat. 67. dec. 2. A. 3. p. 157. Qvandoq; autem major, ſed ſine effectu propinatur ejus doſis, hinc juveni jam dicto ad grana qvatuor non niſi turbulentus duntaxat in ventriculo factus motus, nullo inſeqvente vomitu, prout videre eſt cit. locus Ephemerid. Germ. Id qvod etiam affirmat Etmüller, præſcript. formul. Cap. 1. §. 10. pag. 118.

qvi-

qvi alios, inquit, *fortiter exagitat tartarus emeticus Mynſichti, in grana tria hypochondriaco-melancholicos, vix tantillum etiam ſub tripla movet doſi.* Phænomeni hujus unanimis medicorum hæc eaqve vera eſt ratio, qvod acidum in melancholiâ hypochondriacâ fixius volatilem ſalino-ſulphuream acrimoniam infringat, & figat, ea prorſus ratione, ut à ſpiritu vitrioli vel ſpiritu nitri emetica in diaphoretica degenerare cogantur. Ex his patet, qvod in qvovis remedio, atqve ſic pariter in emeticis toties variet doſis, qvoties individuum vel numero diverſum, vel numero idem diverſimodè alteratum occurrit, rectè momente Etmüller. præſcript. formul. Cap. 1. §. 10. pag. 118. Hinc minus temerè tartari emetici augenda eſt doſis, cum facilè præter exceſſivos vomitus, lancinationes, ventris & inteſtinorum intolerabiles dolores, artuumqve externorum convulſiones excitari poſſunt, & non rarò ſi non morti tales occumbant, morti tamen vicini redduntur, qvale qvid ab uſu tartari emetici ad grana octo factum, prout legi poteſt in Ephemerid. Germ. nat. Cur. Dec. 2. Anni ſexti obſervat. 139. p. 289. Tartaro emetico ab aliis mercurius vitæ ad grana duo vel tria ſubſtituitur, nec iſti effectu deſiderato facilè fruſtrantur, qvi eum aſſumunt, cum ſæpius major qvam par eſt, exinde ſeqvatur effectus. Vitrum antimonii, ut in ſuperioribus dixi, non facilè in ſubſtantiâ in uſum vocatur, violentia obſtat, qvod & LEMERY curſ. chymic. pag. 271. teſtatur. Eò etiam numerandus eſt crocus metallorum, qvi non niſi, cum fortiter vomitus provocari debeat, uſurpandus ad grana duo, teſte eodem. Uſurpari autem poſſe vitrum in ſubſtantia à grano uno, vel duobus, ad plura, pro ægri ætate, robore, affectu, vitæ genere aut conſvetudine, tradit Franciſcus de Le

BoeSylvius methodo medendi. lib. 2. §. 39. pag. 104. Sed nitro correctum intelliget fortè, qvanqvam tutius infundi, cit. loco cit. Autor optimè moneat. Roſam mineralem dictam à grano uno, ad grana ſex & plura pro excitando vomitu ſvadet LE MORT in Collect. Chymic. Leidenſ p. 72. Et ſulphur antimonii auratum à granis duobus ad grana ſex propinatur, ſvadente LEMERY curſ. chymic. pag. 262. Deniqve flores antimonii, iiq; varii coloris emetici qvidem ſunt, ſed rarius in uſum vocantur, cum mitiora proſtent, qvibus Medicus uti poteſt; doſis tamen ut pateat, à granis duobus ad grana ſex præſcribi ſolent, teſte inter alios LEMERY curſ. chymic. pag. 291. Et qvæ aliæ innumeræ proſtant præparationes, qvæ à Crollio, ab Etmüllero, ab Hartmanno, Lefebure, Ludovico, aliisqve ad nauſeam ferè tradi ſoleant.

Theſis XVIII.

Liqvida emetica poſt infuſionem per ſe aſſumuntur, niſi qvandoq; pro varia medici intentione alia addi ſoleant; ſolida verò vel in forma pulveris, vel in pilulari formâ propinantur; uterqve modus indiget vehiculo, non tàm deglutitionis promovendæ ratione, qvam in ventriculo pro ejus diſſolutione, juſculum hoc ſolet eſſe, qvale qvale etiam fuerit, modo non lac, nec oleoſum nimis fuerit, cum aliàs fatiſcat vomitorium; & qvibus bolus emeticus placet, pariter indigebunt dictis ex rationibus vehiculo. Aſſumpta hac ratione vomitoria, ſæpius involvuntur ob materiæ latitantis copiam, ut actione, qvâm activa & vivida etiam, non niſi aliqvalis ad vomendum propenſio, qvam nauſeam vocamus, produci poſſit, qvam reddunt majorem, ſi poſt horam magna aqvæ vel cerevisiæ tepidæ copia aſſumatur, ut majori ſub

orta

ortâ nauſeâ ſpiritus copioſius influant in nervos ventriculi, ſicqve ſuccuratur emetico, qvod ad convulſionem excitandam aptius redditur ut ortâ ventriculi convulſione ejiciatur id, qvod ipſi moleſtum erat.

Theſis XIX.

Alii ab aſſumpto emetico antimoniali non nauſeam prius, ſed concomitantem inſimul vomitum patiuntur, aut â defectu materiæ, aut à tenera ventriculi fibrillarum textura, cum experientiâ edoctus, alios aliis longe delicatiores, adeò, ut ſæpius ſemel convulſæ ventriculi fibræ à levisſimo humorum motu, aut ſpirituum animalium influxu promptè convellantur, ut qvicqvid etiam aſſumtum, ſtatim rejiciatur vomitu, remanente ſæpius irrito vomendi conatu. Idem ferè fatum experiuntur illi, qvi nimium infuſi theæ bibunt, illorum ventriculi fibræ ab aqvæ copiâ tàm languidæ & flaccidæ redduntur, ut â leviſſimâ causâ facilè convellantur, ſicqve, ſæpius ſine omni moleſtiâ vomitus iis fiant, prout experientia ſatis ſuperqve id edocuit. Non autem teneræ texturæ ſolum id tribuendum, ſed ſæpius ipſis emeticis, ſi doſi nimia vel paulo majori peccaverint, qvæ propter vehementem vellicandi vim ſolidas maximè ventriculi fibras convellere, ſicqve vomitum ciere poſſunt, quod citata obſervatio Ephemerid. Germ. nat. Cur. Dec. 2. Ann. VI. pag. 289. ſatis demonſtrat, & quotidiè à temerariis demonſtrari ſolet. Edocti hac ratione ſumus, quod omne nimium naturæ inimicum, & iſti vomitus nimii, ne vomitu pereat æger, compeſcendi ſint, ad quod obtinendum lenientia partim ſvadentur, partim anodyna. Lenientia mitiora præcedere ſolent anodynis fortioribus; è multis ut unum afferam, lac tepidum

cum pane albo coctum & aſſumptum involvendo emetici acrimoniam, vomitum ſiſtit, teſte etiam Sylvio, Prax. Medic. libr. i. pag. 192. Alii vinum Hiſpanicum, aquam Cinamomi alii propinant, ut partim infringatur acrimonia, partim etiam reſtituatur ventriculi tonus. Si lenia non ſuffecerint, ad anodyna v. g. theriacam, mithridatium, laudanum opiatum, Diaſcordium Sylvii vel Fracaſtorii, tincturam opii, aliaque accedendum, ut partim acrimonia obtundatur narcoticis, partim nervi iis ſtupefiant, ut vellicatione deficiente, & ſpirituum animalium influxus deficiat, ſicque nullâ amplius factâ ventriculi convulſione vomitus deſinere cogatur.

Theſis XX.

Ex his recenſitis edocemur cum vomitoriis cautè eſſe mercandum, ratione doſis, ratione etiam perſonæ ſ. ægri, cui id exhiberi debet; promiſcuè enim omni ætati, omni ſexui indifferenter danda non eſſe, firmiſſimè perſuaſus, hinc attendendum puto, an ætas ferat, anne ægri debilitas obſtet, ſi nec ætas tenella nec ægri debilitas obſtet, nec difficulter vomat concedendum facile, ſin poſterius obtinuerit, minus propinandum eſt; attendendum etiam eſt, an unquam æger vomitu aut tusſi ejecerit ſanguinem, ſi illud ex utroq; obſervatum, aut ad minimum ad phthiſin inclinet, juſto ex metu, ne concuſſione ventriculi & partium vicinarum violentâ vel hæmoptoe ſeu ſputum ſanguinis, vel vomitus ſanguinis fiat, iſti vomitorium denegatur; hinc nec prægnantibus vomitoria propinanda, ne dicta jam ratione abortus cauſam ſuppeditemus. Iis autem, qui robuſti, qui amplum habent thoracem, facileq; vomunt, unanimi Medicorum excellentiſſimorum conſenſu vomitorium tutò propinari poteſt.

Theſis

Theſis XXI.

His penſitatis vomitoria antimonialia in uſum medicum præſcriptis modis vocantur, eaq; magnum afferunt ſæpius ſolatium, ut communiſſimum inter homines minoris conditionis ſit auxilium antefebrile, adeo, ut, ſi leviſſimam in ventriculo percipiant moleſtiam, in aſſumendis vomitoriis præcipites ſæpius obſerventur. Non jam inqviram, qvâ utilitate ſæpius illa aſſumantur, cum inſtitutum id non ferat, ſed hilce hæc volo, quod vomitoria uſitatiſſimum etiam inter Plebejos medicamentum ſint. Interim tamen optimum manet, ſi providâ prudentis medici manu exhibeantur. Williſius libr. de Morb. Cap. 11. pag. 293. vomitoria ex antimonio in maniâ commendat, & tartaro emetico mania curata, prout videre eſt in Ephem. Germ. nat. Cur. Dec. 2. Ann. 4. obſervat. 16. pag. 327. eandemq, eodem medicamento curatam legimus in Ephem. Germ. Dec. 2. Ann. VI. obſervat. 92. pag. 184. Dyſenteria tartaro emetico vomitu curata legitur in Ephem Germ. Dec. 2. Ann. 2. obſervat. 168. pag. 380. Febres iis curari poſſe, partim experientia teſtatur, partim citatus ſæpius Williſius, tract. de Febribus pag. 87. confirmat; In febribus inſanis, optimo cum ſucceſſu vomitoria propinaſſe docet Dolæus in Encyclopæd. libr. IV. de febribus ſymptomaticis pag. 207. In febribus cardiacis eadem commendat idem citatus autor Encyclopæd. de febr. ſymptomat. libr. IV. pag. 202. qvalia idem cit. libr. pag. 205. in febre aſthmatica conducere refert. Sydenham vomitorium ſuadet in febre continuâ, imprimis vomendi ſi præceſſerit propenſio, imo diarrhœam eo ſiſti docet, vid. obſervat. medic. ſect. 1. cap. 3. pag. 36. & 38. & ſect. 2. pag. 128. Febres intermittentes vernales emetico ceſſiſſe teſtatur idem loc. cit. pag. 93. Lazarus Riverius in principio acceſſionis in febribus ea

ſuadet; prax. medic. Libr. XVII. pag. 562. In aſthmate prax. medic. Libr. VII. pag. 297. & affectibus ſoporoſis prax. medic. Libr. 1. pag. 202. & ſeqq. ſuadet idem. In calculo renum vomitorium ex mercurio vitæ concedit cit. autor. prax. Libr. XIV. pag. 416. In melancholiâ & affectibus qvibusq; inſanis vomitoria ſuadet Willis. in Pathol. cap. IX. pag. 276. cui aſſentitur Etmüller, qvi vomitoria antimonialia in delirio melancholico maximè commendat, prax. medic. Part. 2. pag. 382. In malo hypochondriaco & ſcorbuto cit. loc. pag. 405. In cachexiâ, & ſuppreſſione menſium ſuadet cit. Etmûller. cit. loco part. 3. p: m. 6. In anorexiâ omnes fere medici vomitoria exhibenda tradunt, qvibus etiam adſtipulatur Dolæus, qui etiam in nauſeâ & vomitu ea ſvadet, & tartaro emetico vomitus, inprimis ſi multum pituitæ viſcidæ & tenacis in ventriculo hæreat, curari debere docet Encyclopæd. medic. dogmatic. Libr. III. de morbis abdominis pag. 434. Hartmannus in praxi chymiatr. ea in anginâ ſuadet, cui aſſentitur Lazarus Riverius obſ. cent. 2. obſervat. 24. pag. 10. 588. & 592. qui aquam benedictam Rulandi ad uncias duas optimo ſucceſſu in uſum vocavit. Sydenham, ſe ægro variolis regularibus laboranti, & ad incitas redacto emeticum antimoniatum feliciter exhibuiſſe docet, obſ. ſect. III. pag. 228. in catharro ſuffocativo exhiberi vomitorium teſtatur Etmüller. prax. medic. part. 1. pag. 230. in arthridide Williſius vomitoria exhiberi vult, pathol. Libr. XIV. pag. 314. in lethargo, inprimis ſi à crapula fuerit, vel veneno ſuadet vomitoria Dolæus Libr. 1. Encyclopæd. medic. pag. 92. In pervigilio ea pariter docet idem pag. 103. quæ etiam in catalepſi probat cit. autor. pag. 117. In vertigine, ſi ex ventriculo oriatur, vomitoria ſvadet idem citatus autor. loc. cit. pag. 130. In epilepſia, inprimis ſi fomes

mali

mali hæreat in primis viis, antimonialia emetica ſuadet Etmüller. prax. medic. part. 2. pag. 283. In apoplexiâ inprimis pituitosâ idem Dolæus ea commendat cit. loco. pag. 172. idem teſtatur Etmüller. prax. part. 2. pag. 309. quibus ſuffragatur Lazarus Riverius prax. medic. libr. 1. cap. 2. pag. 203. & Williſius pathol. cap. 8. pag. 224. aliiqve. Et multis aliis in morbis exhibentur; ſed omnes hic recenſere, brevitatis ſtudium excederet; hoc ſaltem adhuc addo, qvod licet variis in morbis, ad unum tamen ſcopum tantum exhibeantur vomitoria hæc, partim, ut ventriculus ſi forte in eo fomes mali lateat, expurgetur, partim, ut concusſione è vicinis ventriculo partibus id qvod moleſtum ejiciatur, cumqve à vehementiſſimo motu & nervorum oſcula in cerebro concutiantur, dantur vomitoria, ut ancipiti hoc remedio removeantur ea, qve nervos obſtruebant.

Theſis XXII.

Ut vomitoriorum antimonialium uſus internus, ſic & eorum externus valet; in alvi enim adſtrictione, licet pertinaciſſima ſit, ſæpiusq; nullis remediis reſpondere poſſit, emetica clyſteribus injecta, ægrum ab aſſumendo alias argento vivo ſæpius liberant, ut communis hoc teſtatur experientia. Etmüller. prax. Medic. part. 1. pag. 73. dum clysma emolliens ad qvinq; uncias cum infuſi croci metallorũ unciis tribus vel ſyrupi emetici unciâ unâ ſvadet, confirmat, cui & alii autores medici ſuffragantur; huc etiam vocandi ſunt clyſteres vellicantes in morbis ſoporoſis qui ex antimonialibus emeticis, optimo ſucceſſu applicari ſolent. Ut enim vellicando alvi depoſitionem promovent, ſic vellicando etiam ſoporoſum vel lethargo, vel caro, vel apoplexiâ excitant, id qvod teſtatur Lazarus Riverius libr. 1. cap. 2. de affectibus ſoporoſis pag. 203. dum

Cly-

clyſteribus aqvam benedictam ſæpiusque turbidam pro majori vellicatione emollienti decocto admiſcet; idem etiam in alvo adſtricta obſervant hodiè autores medici. Alii pro excitanda vellicatione ſuppoſitorium in ſuperficie croco metallorum acuatum felici ſucceſſu præſcribunt, & aliis aliæ placent compoſitiones.

Theſis XXIII.

Externis medicamentis annumerantur collyria, & inter illa, qvæ contra ophtalmiam & ſuffuſionem oculorum in uſum vocantur non infimum obtinent locum vomitoria antimonialia, id qvod affirmat Lazarus Riverius, dum aqvam chelidoniæ ad uncias qvinq; croci metallorum drachmæ uni infuſam contra ſuffuſionem commendat, vid. Prax. Med. L. 2. cap. 5. p. 245. idem de aqvis ophthalmicis antimonialibus teſtatur Etmûller. prax. part. 2. pag. 371. & part. 2. pag. 133. aqvas ophthalmicas ex infuſione vitri antimonii optimas pronuntiat. Ad alios uſus externos deſtinata ab aliis etiam ſunt vomitoria, alii iis utuntur externè optimo ſæpius ſucceſſu in arthridide, alii ea fonticulis imponunt, qvi poſtea ſordibus ferè diffluunt vid. Schwalbe. diſqviſit. therapeut. ſect. III. & Ephemerid. Germ. Ann. 1. Dec. 2. pag. 120. teſtantur, herpetem miliarem ab admoto decocto croco metallorum curatam. Huc etiam referendæ ſunt ſcoriæ reguli antimonii, de qvibus Etmûllerus prax. medic. part. 3. p. 6. refert, qvod nempe, ſiiſtæ ſpiritu vini diſſolvantur, poſtea fumus per infundibulum utero excipiatur, ſi prius lateri candenti fuerint affuſæ, ſpeciatim contra ſuppreſſionem menſium conferant.

Atqve hæc habui, qvæ ſub umbone & præſidio Præſidis noſtri ut graviſſimi ſic cariſſimi de emeticis antimonialibus in præſentiarum pro ingenii viribus afferre placuit; tuum itaqve erit, L. B. ut album modo calculum paralogismis meis apponere (dum vires meliora ſuppeditent) humaniter velis. Summum Numen qvoqve ſupplex veneror, pro conceſſis viribus, qvodqve porro Spiritus ſancti ſui gratiâ mihi adeſſe velit, ut tandem in nominis ſui gloriam, proximiqve commodum ac emolumentum ſtudiis hiſce meis academicis feliciſſimus imponatur

FINIS.